

המכון לבנקאות ותיווך פיננסי
ע"ש ויקי וג'וזף ספרא
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

קרן דליה
ואלי הורביץ

פורום רגולציה
כלכלית ותחרות

ברוכים הבאים לכנס: רגולציה פיננסית בצל המלחמה

המכון לבנקאות ותיווך פיננסי
ע"ש ויקי וג'וזף ספרא
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

קרן דליה
ואלי הורביץ

פורום רגולציה
כלכלית ותחרות

ד"ר טל מופקדי ד"ר רועי שלם

מנהלי פורום רגולציה כלכלית ותחרות

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי

המכון לבנקאות ותיווך פיננסי
ע"ש ויקי וג'וזף ספרא
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

קרן דליה
ואלי הורביץ

פורום רגולציה
כלכלית ותחרות

הרצאת רקע בנושא:

רגולציה של העולם הפיננסי

• ועוד: ביטוח, מסחר בניירות ערך, המרת מט"ח, ערבויות...

- למגזר הפיננסי וליעילות שוק ההלוואות יש חשיבות ותרומה רבה לפרטים ולחברות, בעיקר דרך שלושה ערוצים:

- גישור על העדפות זמן שונות;
- התאמת העדפות סיכון שונות;
- הפרדה פוטנציאלית בין ספקי האשראי של העסק לבין ניהולו.

- לתיווך פיננסי השפעה קריטית על צמיחה כלכלית.*
- **חשיבות לשמור על יציבות הענף** (יציבות סיסטמית), על מנת לאפשר את הפעילות הכלכלית בשאר המשק.

* Levine and Zervos (1998), Soumare and Tchana (2014), Duca (2007)...

מטרות העל של רגולציה על ענף הפיננסים

אתגרים ברגולציה על ענף הפיננסים

- רצון של הצרכנים לרכוש **סל שירותים** במקום אחד (פריקות/קישוריות).
- בחלק מהתחומים: **יתרונות לגודל** וחסמי כניסה מונעים ריבוי מתחרים.
- הציבור ממעט להחליף ספקים בשל:
- **אמון** – מרכיב חיוני במערכת. שבירתו עשויה להיות מדרון חלקלק;
- **אינפורמציה אסימטרית** בין ספק האשראי הנוכחי לספקים מתחרים;
- **סיבוכיות** גבוהה עבור הציבור הרחב (אוריינות פיננסית).
- פחות מ-50% יודעים מימון ברמה בסיסית (ריבית, ריבית מצטברת, אינפלציה, ערך הזמן של הכסף, ואשליית כסף)*

Lusardi, Annamaria, and Olivia S. Mitchell. "Financial literacy and retirement planning: New evidence from the Rand American Life Panel." *Michigan Retirement Research Center Research Paper No. WP 157* (2007).

- הבנקים הם היחידים שמציעים סל של כל השירותים הפיננסיים.
- עלות ההון של הבנקים נמוכה במיוחד.
- סינוף, מומחיות בהתאמה ללקוח, ליווי ובקרה שוטפת.
- יתרונות משמעותיים לגודל (הון עצמי, רגולציה, מערכות מחשוב, ניהול סיכונים וגם אמינות ומוניטין...).
- בישראל, לאחר שנים של מיזוגים, חמש הקבוצות הבנקאיות מהוות למעלה מ- 95% מהשוק (ריכוזיות גבוהה אך לא יוצאת דופן ביחס לעולם).
- הבנקים רגישים ל"ריצה על הבנק". לכן, ובשל המרכזיות שלהם במשק נדרשת רגולציה לשמירה על יציבותם (מיקוד ביציבות סיסטמית).

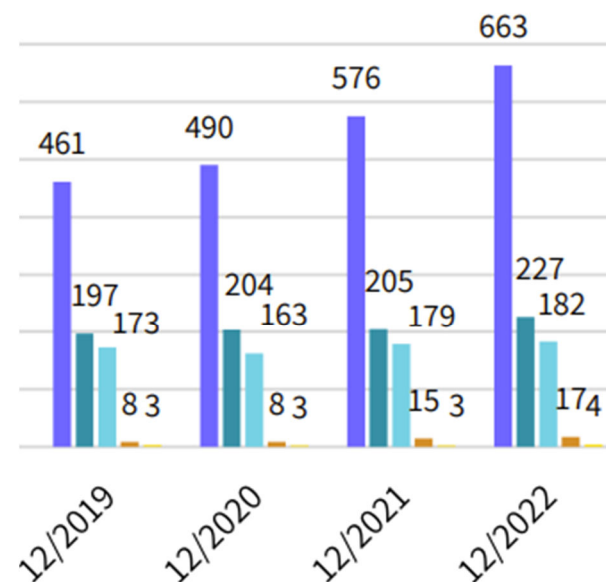
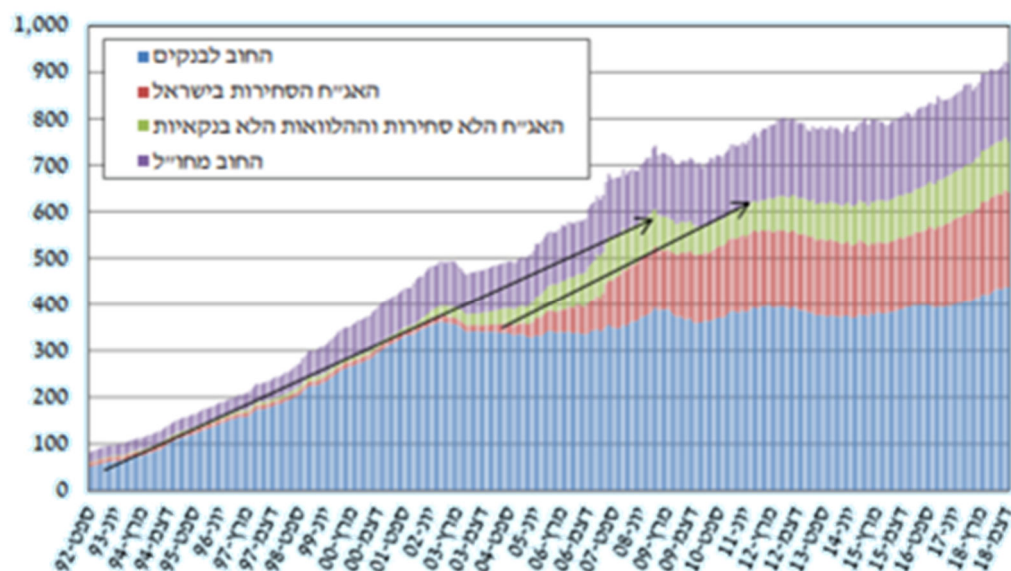

- יצירת הגופים המוסדיים ופיתוח שוק ההון
  - הקמת קרנות הפנסיה החדשות (1995)
  - רכישת קרנות הפנסיה החדשות ע"י חברות הביטוח (2003)
  - פנסיה חובה (2008)
  - רפורמות לשקיפות וניוד בחסכון ארוך טווח (2005-2012)
  - פיקוח על השקעות (חודק 2010, גולדשמידט 2014...)
- צעדי רגולציה קיצוניים המאלצים בנקים למכור נכסים
  - ועדת בכר (2005): קופות גמל ימכרו על ידי הבנקים
  - החלטת ממשלה: בנקים בבעלות הפועלים (יהב, אוצר החייל ומסד) נמכרו לבנקים קטנים יותר (2006 – 2008).
  - ועדת שטרומ (2016): הפרדת חברות כרטיסי האשראי
- הקמת בנק חדש לאחר 40 שנה (2021) + רישיון נוסף
  - בנק ללא סניפים
  - הקלות רגולטוריות לרבות הפחתת ההון העצמי הנדרש
  - סבסוד עלויות מחשוב על ידי המדינה

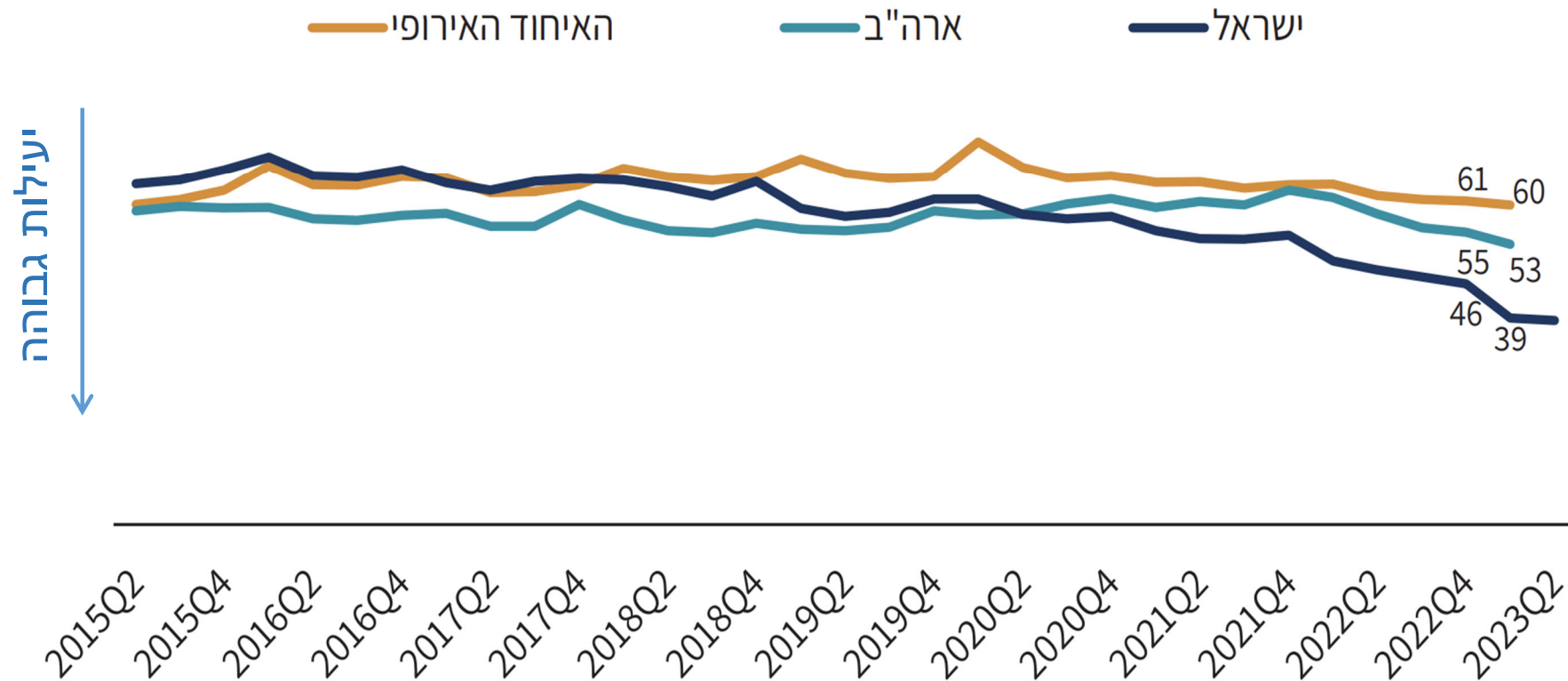
- טיפול בעניין פריקות/קישוריות וסיבוכיות
- בנקאות פתוחה (2023) – בנקים וכרטיסי אשראי מחוייבים לשתף את המידע של הלקוח (בהסכמתו) לחברות פינטק
- שירותי תשלום ויזום תשלומים (2023) – חיבוריות בין מערכות תשלומים
- טיפול בעניין אינפורמציה אסימטרית
  - תעודת זהות בנקאית (2016)
  - מערכת נתוני אשראי למשקי בית ועסקים קטנים (2019)
- הפחתת עלויות מעבר
  - ניידות בין בנקים בקליק אחד וללא עלות (2021)
- טיפול בעלות ההון של נותני אשראי חוץ-בנקאי
  - הקלות בהנפקת אג"ח (2015 - 2022)
- טיפול בחסרון של העדר סינוף
  - תזכיר חוק האיגוח (2023)
- אסדרת נושאי תשלומים
  - שירותי תשלום (2019) – היבטים צרכניים
  - שירותי תשלום ויזום תשלומים (2023) – היבטים מבניים ואסדרתיים

- לאורך השנים ירד בהתמדה חלקם של הבנקים בניהול הנכסים הפיננסים של הציבור וכיום חלקם הוא כמחצית מהכספים המנוהלים על ידי המוסדיים.
- חלקם של הבנקים בחוב של המגזר העסקי פחת לאורך השנים, אך גדל משנת 2020 (שנת הקורונה)

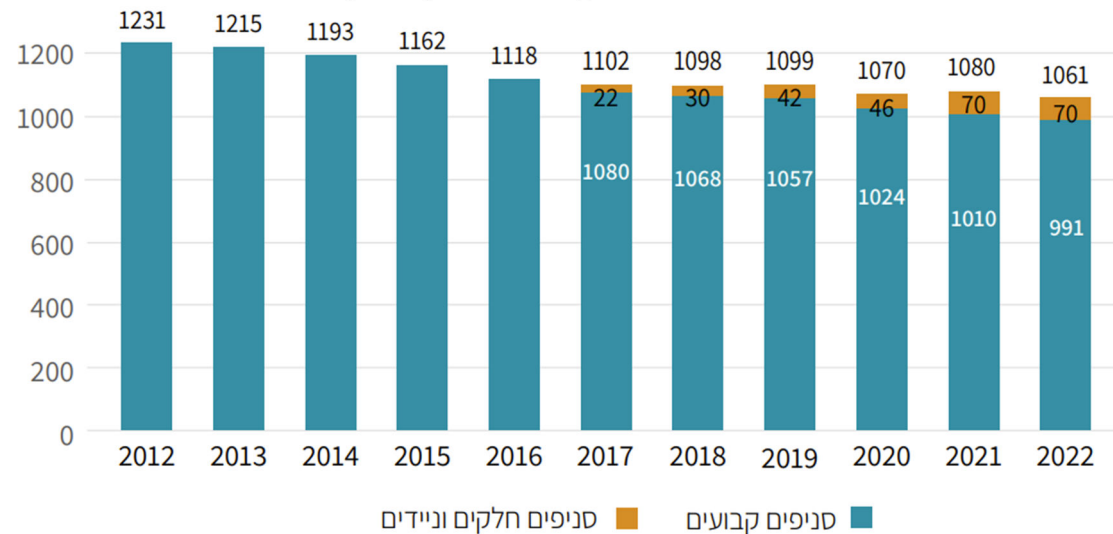

בנקים מוסדיים תושבי חוץ חוץ-בנקאיים כרטיסי אשראי

לאורך השנים הבנקים עברו מהלכי התייעלות משמעותיים

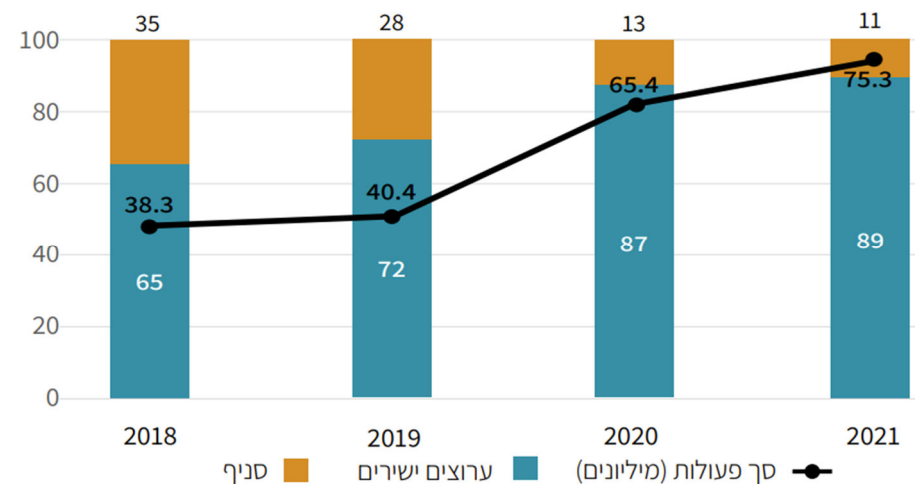

• מספר הסניפים של הבנקים קטן בהתמדה

• תוך גידול משמעותי בביצוע פעולות בערוצים ישירים

חשיבות הסינוף
והקשר האישי
פוחתות

- אלטרנטיבות סטנדרטיות למימון
  - שוק ההון, גופים מוסדיים, חברות לניכיון צ'קים, חברות אשראי חוץ בנקאי, חברות כרטיסי אשראי...
- P2P: הלוואות בין עמיתים. שימוש בפלטפורמות דיגיטליות המחברות בין לווים למלווים.
  - למשל - BTB-Be The Bank, Tarya, eLoan (מיטב דש), הלמן אלדובי (הפניקס) ועוד ...
- חברות לגיוס המונים: גיוס כספים חברתי עבור מיזמים.
  - למשל - הדסטארט.
- הנפקת מטבעות דיגיטליים

- שוק האשראי החוץ בנקאי צמח בשנים האחרונות בקצב מהיר.
- 21 חברות נסחרות בתחום זה בבורסה באפריל 2023 – יותר מכפול מאז 2020.
- 25.6 מיליארד ₪ סך הנכסים המנוהלים על ידי חברות אלו נכון ל-2022Q2. יותר מכפול ביחס ל-2020Q1.
- חברות אלו נדרשות לקבל לרישיון לעסוק במתן אשראי, אך אינן נתונות לפיקוח יציבותי.

פעילותם של הגופים הפיננסיים מושתתת על אמון הלקוחות.

- אחד המנגנונים ליצירת אמון הוא הענקת הגנה ללקוחות מפני כשל תפעולי או גנבה, כחלק מהדאגה שהגוף הפיננסי יוכל לעמוד בהתחייבויותיו.
- ככל שגדל נתח הפעילות של חברות פיננסיות שאינן תחת רגולציה הדוקה כמו הבנקים, מתחזק הצורך באמון בגופים הללו וברגולציה עליהם.
- בשנת 2022 קרסו חברות האשראי החוץ-בנקאי "יונט קרדיט" ו"גיבוי אחזקות", כתוצאה מכשלים והתנהלות לקויה.
- קריסות אלו מעלות חששות לבעיות רוחב בענף.
- על מנת שהענף יוכל להמשיך ולצמוח, יש צורך לשקם את האמון ואולי גם להדק את הרגולציה עליו.

- איך משמרים את האמון בכלכלה הישראלית בכלל ובמערכת הפיננסית בפרט?
- איך מאפשרים למערכת לספוג את הקשיים והצרות של המשק הישראלי בטווח הקרוב?
- איך מאפשרים למערכת לאפשר היצע זמין של אשראי לאנשים ולחברות שצריכים אותו נואשות על מנת לשרוד, בעקבות אירועי המלחמה?

המכון לבנקאות ותיווך פיננסי
ע"ש ויקי וג'וזף ספרא
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

מכון אלי הורביץ לניהול אסטרטגי
הפקולטה לניהול ע"ש קולר
אוניברסיטת תל אביב

קרן דליה
ואלי הורביץ

פורום רגולציה
כלכלית ותחרות

תודה רבה

חומר מקצועי
באתר פורום רגולציה כלכלית ותחרות:

www.hurvitz-institute.tau.ac.il/professional-material/